

CRONICA LITERARA

In interpretarea metafizică a artei, d. Lucian Blaga a deschis porțile spre o pășiune de lumină, în care, cu cată pătrundem mai greu, cu atât răspândită și mai rodnică. O lumină spirituală smulsă din revelarea misterului, adică din presimțirea că la un moment dat ne aflăm apropiați de mister, pe cătă și cu putință structuri noastre ontologice. În artă, misterul se lasă să fi convertit prin metaforă și prin mit. Venind de departe, din adâncurile inconștiului și creind stilul prin categoriile abisale, metaforele și miturile revelatoare aduc în spirit plenitudinea luminii euforice din preajma Marelui Anonim.

Metafizica a misterului, metafizica d-lui Lucian Blaga se declară deopotrivă o metafizică a inconștiului. În inconștiul nostru forțele unei cunoașteri categoriale, mult mai rodnice, poate, decât cunoașterea categoriilor conștiiente. Tot din inconștiul sănăușnică năzuințele spre acele elemente ale lumii care par a purta în sine transparentă marea taină a luminii, a echilibru lui, a impăcării. Inconștiul însuși, domeniul ascuns dar atotputernic și creator de stil cultural, se asemână cu acele elemente despre care știm că există și că dețin misterul vieții, dar care, indată ce le vedem, își incetează existența. Condiția lor este să existe, fără a se arăta. Așa sunt: săngele, rădăcinile pomului, — starea somnului, sevele... In elementele purtătoare tainice de viață, sălășuese lumina primordială din preajma Marelui Anonim, ca principiu focal al pietre și al procreașiei în ape. Gândind astfel elementele, d. Lucian Blaga le încarcă cu cea mai înaltă sarcină mitică și revelatoare. Cu cătă venerație compară stilul cu „sângelul” sau cu „rădăcinile pomului”: „Fenomenul stilului, răsad de seve grele, își are rădăcinile împlântate în cuiburi dincolo de lumină. Stilul se inființează, ce-i drept, în legătură cu preocupările conștiiente ale omului, dar formele pe care le ia, nu în decât prea puțin la ordinea determinațiilor conștiiente. Pom liminar, cu rădăcinile în altă țară, stilul își adună sururile de acolo, necontrolat și nevănuit” (Orizont și stil). Cum vom fi noi însă că mai mult „sângel” și căt mai mult „rădăcini”? Sângele tainic crește în însuși trupul nostru, iar rădăcinile le are pământul.

Marele fluviu al vieții curge prin însesi trupurile omenești, iar pământul cu „apele” și „rădăcinile” ne poartă la sănul lui înră să ne putem desparții vreodata. Din el am venit și în el ne vom întoarce. Din altă parte nu poate purcede lumina decât din această închinare pământului, și tuturor stihilor lui. Ne stăpânesc tările elementare, stihile. Lor trebuie să ne plecăm, fiindcă de alt undeva nu se îndură a veni lumina. Lumina trăește în ele și moare în cenușa lor. De aceea lori se cuvine creșință și evlavie. Pentru a cuprinde căt mai mult din taina lor, poetul se roagă pentru un trup uriaș — încăpător al marilor elemente:

Duți-mi un trup
voi, munitor,

mărilor, —
dați-mi alt trup să-mi descarc
nebunia
în plin!
Pământule larg, și trunchiul meu,
și pieptul acestiei năprasnice înimi,
preță-te în lăcașul furțușilor
strivesc,
fi amfora eului meu îndărătinic.
(Pașii Profetului)

Iar altă dată, când, în față judecății divine, pustnicul are de ispăsit păcatul de a-și fi desființat trupul, el exclamă însăținătă:

Pământule, dă-mi trupul înapoi,
Pământule tațar, dece mi-l ai furat,
dece mi-l ai ascuns în sănul tău
de stoi?
De l-am hulit,
a fost al meu:
dă-mi trupul, trupul înapoi.
(Op. cit.)

Alături de pământ, în trup se aprind făclile liniștei:

Eu zac în umbra unor maci
fără dorință, fără mustăci, fără
câinii,
și fără indemnuri, numai trup,
și numai lut.
(op. cit. pag. 107).

Conștiința lirică a tinerilor din cea mai nouă serie de poezi, cu un caror prezentare ne ocupăm, este stăpânită cotropitor de această semnificație metafizică a elementelor. În poética cea mai recentă, cuvintele nu au un conținut emoțional sensibil, ci ele sunt utilizate numai ca purtătoare a unei sarcini metafizice, — numai pentru funcția lor mitică. Deaci lipsa lor de coeziune plastică, simplificarea sintactică în beneficiul abstracției, — înlocuirea armoniei interioare cu un retorism intențional, secarea invocărilor afectivității în avântările sterile către transcență. Dar ierăși trebuie să amintim de paradoxul influențelor.

Epigonilor le scăpă totdeauna ceva din formula de creație a marelui înațiaș. Un mic element, o frântură de „trăire” imponentă lipsește din combinația chimică a precipitărilor lirice, și ceea ce oferă recipientul emoției pare simplu surpat. Ce a lipsit lui Vlahuță în soarta lui de epigon? Pentru ce au căzut în erăzii arghezienii și barbienii? Răspunsul se află în legea obscură a intuiției, forță sufletească autonomă care aduce în conștiință structurile artei.

Tema cea mai răspândită în poezia cu a cărei descripție ne îndeleințim, este aceea a „elementarizării”, a căutării semnificațiilor metafizice în elemente: sănge, pom, ape, vânt, somn, și în primul rând în „pământ” ca o sinteză a tuturor stihilor influente asupra destinului uman. Germinăția și căntarea pământului pe care se intrec s-o ascultă poeții. Seva plantelor, printre clară analogie, este căutată și încărcată cu atracția cu și săngele hrănitor al vieții animale. Trecerea analogică de la inconștiul uman dotat misterios cu categoriile revelației mistice, la anorganic și vegetal se face tot prin funcția metafizică.

Irrationalul anorganic și vegetal desvăluie așa dar un potențial de lumină, analogic cu organizarea vastă a categoriilor abisale, producătoare de matăstilistică, din inconștiul. S-a vorbit mult despre „misticismul” sau „pri-

mitivismul” poeziei d-lui Lucian Blaga. Poetul este mistic în chip aparte totuși, fiindcă la intuirea trăirilor din irrationalul vegetal sau „elementar”, ajunge pe calea unei lucidități dialectice. Trecerea dela „tristețea metafizică” la lumină convertită, este o operă de dialectică a inconștiului, a aceliei rezerve a ființei în care trebuie să avem mare incredere. Cât pentru primitivism, cuvântul are un conținut teoretic inteligibil. Spontaneitatea experiențelor elementare decurge la d. Lucian Blaga din puritatea intuitiilor, din originalitatea lor întransmisibilă. Poetul este în căutarea luminilor din început, din prima zi a creației și a întâiului paradis.

D. George A. Petre amintește

până în vegetal a lui Pan, din

„Pașii profetului”:

sau poate de pământ e toamnă
și niște fructe coapte-mi cad
pe mormânt,

Desprinse dintr-un pom, care a
crescut din mine.

(Pașii profetului, pag. 42)

La fel și d. Mircea Streinul

se mărturisește:

... Vrea robul tău să moară,
Doamne,

Vrea în arbore iar să treacă, tar în
grâne

să circule, spre laudă ta, și 'n rouă
să-si aburăescă răsuflare, pâne

să-i fie înimă, ca 'n două
să-i o frângă.

(Poetii tineri bucovineni,
pag. 124)

D. Julian Vesper ne sfătuște

să iubim ogoarele, ca Iisus:

Pentru înfrântarea dominicană a
oglinzilor ceresci cu fata

pentru întunecarea pământului

pentru râurile de seară, de noapte

si de zi,

Pentru sărbătorile tării atât de
aproape de frunze și
privirile morților.

(loc cit. pag. 144)

La d. Grigore Popa triumfă

lumina:

Am trecut desculț peste obrazul
pământului,

Sărățană florilor creștelui sfânt.

Simțeam suflarea Domnului pe ape

și 'n vânt

Cum clătină roadele coapte ale

pomului.

Ghiciam din frunză legile lumilor

și voii stihilor de sus.

Eram în seară iarbă lumină din
apus

Așteptând să infliorească vatra

lucefierelor.

(Cartea anilor tineri,
pag. 49)

D. George Fonea jindește:

Mă vrea ca seva odihnind în
în ramuri

Ori sub pământ în bolbul de secără.

Că nu-n-mi sătoreșcă vreare

Neliniștea ostacă din mine

sau în alt loc:

Mi-am lipit obrazul de tăriind

Ca să simt în carne urma lui

Cum ghicestă în piatră timpul

Dumnezeul vechi care ne mândră.

(Intoarcere în vreme,
pag. 25 și 50)

O simțire revelată il bucură și

pe d. Emil Giurgiu:

In larga pace când mirat azuți

Cum sunătoși sună de-argint din

Ca pe un drum de flori și maguri

Cum sătul codrilor umbărând pe râu.

Vreau să renasc din puritate

Din ploaia de mitresme să-nu adun

Un suflet proaspăt macului asemenei

Ce se trezește 'n zori mai crud, mai

bun.

(Anotimpuri, pag. 23)

O transfigurare la fel încearcă

și d. Ernest Bernea, care își po-

tolește neliniștea metafizică prin

întoarcerea lângă pământ:

In sufletul meu crește o floare de

lumină

Că o putere nouă de înțelesuri plină.

(Cronica ideilor

de MIRCEA MATEESCU

realitate și unificare

de MIRCEA MATEESCU

Papini și câmpia toscană

Giovanni Papini

Attitudinea pe care o are Papini față de natură este dintre cele mai caracteristice. Ea ajută, cum era și natural, la explicarea marei sale personalități și confirmă încăodătă adevărul că finele lirice au iubit totdeauna privilegiile divine. Papini adoră natura într'un grad ce nu cunoaște margini. Însă admirarea lui nu se îndreaptă către orice fel de natură. Una singură îl încântă mai cu osebire, ca să nu zicem exclusiv: cea din jințul Toscanei. Înainte de a fi italian, Papini e toscan: „Orice-aș face — măturisescă el — sunt un om născut în Toscana, între toscani, între peisajele și valurile toscane...” Adevărata patrie și fiecaruia nu e regatul sau republică din carelace parte, ci locul unde s'a născut. Italia e prea mare pentru Papini. Pentru temperamentele de felul lui, patria naturală nu poate fi decât mică: satul sau orașul unde ai văzut înțâia oară lumina ochilor. Simțindu-se adânc toscan, venețienii și napolitanii îi sunt străini lui Papini, „nu mă cufu bine laclătă cu ei”. El adoră și iubește Toscana. Dar nu tot ce este aci îl încântă; ci numai „muntele, povărnisurile, apele — orizonturile acestui jînuit care începă cu trandafirile tururi ale Apusilor, sfârșește în vasta și singurătatea Maremă, intinzându-se între culmile înalte ale Apusului și râsulcrea verde a Tirenului”. Îl mai încântă pe Papini „acest cer (al Toscanei) căsă de frumos chiar când e urât, această palocare răsucită a măslinilor, aceste lănci negre ale chiparosilor, aceste gherlanzi pline ale vițelor de pe dealuri, aceste vîrstă și pietroase unde înfloresc numai scafetele sinilii și ginestra galbenă”.

Sără părea că avem de a face mai de grabă cu o curioasă nostalgia decât cu o mare admirare a naturii: prea mult nu se vorbește de locurile natale („Un om sfârșit” — carte din care sunt extrase citatele de mai sus — abundă de astfel de descrieri) și lucrurile prea sunt închiise mereu în acelaș cadru. Totuși, numai nostalgic nu e Papini. Natura pe care o iubește el — pe lângă faptul că păstrează în veci florișorul său — abundență și ale morții nu pot să intereseze pe cugetatorul metafizician și nici pe teolog. Există o tehnică a gândirii filosofice ca și una a celei religioase, cu câte un număr de probleme speciale, sistematic înlăuntruite dealungul unui itinerar obligator. Attitudinea celui care gândește nesistemtic, în afara acestor stricte încadrări ale problemelor metafizice sau religioase nu poate fi altfel calificată decât ca dilettantism. Este tocmai aceea pe care o ilustrează preocupările ilustrului poet belgian, în operele publicate de cărțiva ani încoace, mai cu seamă în cele mai de pe urmă, adică *Avant le grand silence*, *Le sablier*, *L'ombre des ailes* și *Devant Dieu*. Dar attitudinea amatorului în filosofie, cu toată libertatea desăvârșită pe care o prezupune, a gândirii nestănjenești de autoritatea vreunei dogme sau tradiții, se pare că nu e totuși atât de mlădiașă și de subtilă pe căt ne-am fi așteptat, ca să-l prevină împotriva unor simple jocuri de cuvinte, de felul acestuia:

Découvrirait-on quelque jour pourquoi nous vivons? Est-il possible de l'imaginer? A quoi bon? Vivre c'est être, et être n'a pas raison d'être. (pagina 25).

Sau cel puțin să-l facă să renunțe la publicarea unor plătitudini de logică și bun simț, întristător de corecte, cum se poate citi una, la pagina 20:

Nous n'emporterons pas nos yeux dans notre vie d'autre-tombe, par consequent nous n'y verrons rien de ce que nous voyons aujourd'hui. Ce sera autre chose dont nous n'aurons jamais la moindre idée sur cette terre!

In măsură în care amatorismul poate fi numit — printre simplificare a limbajului — „filosofie”, aceea a lui Maurice Maeterlinck este o filosofie practică, a experienței și bunului simț. Bă chiar, e mai degrabă o apologie a bunului simț cugetător și a rationamentului silogistic, aşa cum s'a putut vedea din propozițiile citate: după moarte nu vom lua cu noi ochii noștri de-acum, deci nu vom mai vedea nimic din ce vedem astăzi, ci va fi cu totul altceva, despre care nu ne putem face nici o idee, — ceea ce-i foarte corect ca rationament și nu poate decât să capete aprobație bunului simț. Neavând alte resurse decât ale rațiunii, controlată și sprijinită prin adeziunea bunului simț, poziția lui Maeterlinck în problemele cunoașterii nu putea fi decât

materialul acestor „păreri și conborbiri” e foarte variat

— dela „influență franceză asupra începutului vietii muzicale în America” la „gărduri despre muzica modernă” și dela „scurtă apreciere asupra lui Paul Dukas” la

...

rară și destăinuirile pe care le face te pun dintr-odată pe drumul adevărători înceligeri: „Eu nu sunt născut pentru grădinile bogate, luxoase, meridionale și tropicale, nu sunt născut pentru florile vîi și parfuminate, pentru fructele cărnoase, pentru soare. Câmpia pe care o simt, câmpia mea, e aceea din Toscana, aceea unde am învățat să respire și să cuget; câmpia goală, săracă, moartă, tristă, închisă, fără lux, fără bejii de culori, fără mirouri și festinuri barbare, ci intimă, familială, potrivită sensibilității delicate, gândirii solitarilor. Câmpie puțin cam monahală și franciscană, puțin cam aspiră și puțin cam negră, unde simții scheletelor de pictări sub poighia de iarbă, și unde mari munți cenușii și pustișii se ridică deodată, aproape amenințător din vâile plăcute și fructifere. Câmpie sentimentală a copilăriei mele; câmpie excitantă și morală și tineretă mele, câmpie toscană, slabă și uscată, făcută din piatră tare, floră modestă și jăriște, din chiparosi drepti, din stejări și tupe fără nici o moșnă, cu căt mi se înțărjește tu mai frumoasă decât vestitele câmpii ale sudului, cu palmieri și portocali și smochini de India și pulbere albă și soarele nimicitor de vară!”

Au mai afirmat și alții influența naturii asupra omului. Puțini însă cu ajuș la sinceritatea lui Papini. El nu discută teoretic, nu lansează teorii și nu tinde să intemeze nici un fel de sistem pedagogic. Papini scrie din trăire. Frâmântările său se printre desinea brazilar, noaptea se aprind stele, odată cu focurile de la ciobani, oglindindu-se în isvoarele de sub stânci. Într-o astfel de natură trăiește și scrie Papini. Acest colț e bogat în amintiri ilustru și întrece prin frumusețe întreaga Toscana. Pe aci și colindat Dante, aici s'a născut Michelangelo, Leonardo, și mai aproape de timurile noastre, Carducci. Nume sfinte ce-i împliușufletul de admirare cреаtoare. Iată pentru ce iubeste Papini câmpia, apele, munți și celul Toscanei.

de VLADIMIR DOGRU

Producția muzicală a Academiei regale de muzică și artă dramatică

de ROMEO ALEXANDRESCU

Este cu mult mai greu decât se crede în general, să se poată prevedea, fără rezerve, un viitor artistic, pe baza unor demonstrații muzicale școlare, unuia sau altuia dintre aspiranții la carierele artei muzicale, care se perindă în scenă încercările de fine de an.

Elemente care par sortite îsbănările artistice se pierd, din imprejurări de tot soiul. Simple schițări de înzestrare sunt urmate ale ori de desvoltări artistice armonioase. Progresul urmează uneori traectorii surprinzătoare de caprioza.

Evident, cănd forță unui talent Tânăr nu lasă nici o indoielă, concluziile ce se pot trage sunt mult mai lesnicioase și legitime.

Aceste cazuri sunt însă, orunde, rare. De aceea, numai o strictă analiză a chipului de prezentare și a posibilităților momentane ale participanților la o audiere muzicală școlară, cu simple deducții pentru viitor, notate mai mult ca o indicație de căt ca o chezărie și numai acolo unde se justifică logic, sunt cea ce poate aștepta în aprecierile critice adoptate cu justiție acestor manifestări.

Producția muzicală generală, dela „Ateneu”, la Academiei regale de muzică și artă dramatică, n'a părasit prea mult o linie mijlocie în calitatea prezentărilor ei. Ar fi fost poate mai nimerit ca în loc să ascultăm pe unii din elevi în trei sau patru piese, să fi putut lăsa parte la audiuță mai mulți elevi, chiar din alte clase superioare decât din ultimul an. De asemenea, pe căt posibil, este de preferat o inscriere în program a tuturor claselor, chiar cu căte un singur nume la nevoie, alel bindeștele căt mai reprezentativ. Am regretat astfel absența totală dela producție a claselor d-nei prof. Muza Ciomac și a d-lor Enacovici și Stroescu, clase excelente unde nu putem crede să nu se fi găsit nimic interesant de înfățișat.

Producția a început cu concertul în do major de Haydn, executat la fagot de d. Alexandrescu Dumitru, pe care, începerea punctuală a producției, față de jumătatea de oră de întârziere din anii trecuți, ne-a impiedicat să ascultăm, ceacu nu s-ar fi întâmplat dacă ora aleasă ar fi fost anunțată drept absolut fixă. Măsura este de luat, de altfel, la toate concertele, pentru a se sfârși cu neregularitatea extremă de supărătoare a începerii lor.

D-ra Erlich Nelly, d-nii Dismacek și Wallisch în piese pentru trio de Schumann, au păstrat îngrădite condiții de execuție (pian, clarinet, violă, clasa d-lui prof. Mihail Andricu).

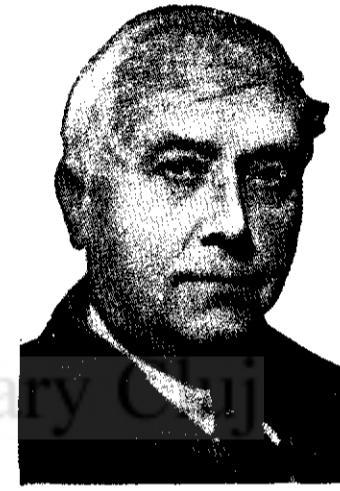
D-na Berlescu Annie, pian (clasa d-nei Cionca Pipoș) într-o fără constniciozitate și muzicalitate și d-na Cioranu-Sarvaș, vioară, (clasa d-lui Adrian Sarvaș) cu joc destul de ronțujit și atență rostire, d-na Ionescu Eugenia, pian, (clasa d-lui Paul Jelescu) cu remarcabilă finețe în claritate și bună linie muzicală, d. Vespașian Cristescu Gheorghe, cu oarecare anevoință, (vioară, clasa d-lui Constantin Notara), d-ra Coloianig Eliza, pian (clasa d-nei Sylvia Căpățână) cu lăudabilă sărgință dar insuficientă încă în aderență de getelor cu tasta, d. San Marina-Tache, canto (clasa d-lui Romulus Vrăbescu) cu vădite însușiri de expresivitate, dar cu registrele încă incomplet degajate și d. Lucaci Ion, pian, (clasa d-nei Aurelia Cionca Pipoș) cu unele desăvâluri de temperament și aptitudini concertante, au înjignebat prima parte a programului.

In partea următoare au fost aplaudate silința exemplară a d-rei Strahilevici Ghîteia, pian (clasa d-rei Florica Muzicescu) sonoritatea și jumătatea promitătoare a d-lui Kertesz Iosif, vioară (clasa d-lui Adrian Sarvaș) posibilitățile vocale încă nu deplin stabilizate dar cu afirmații favorabile ale d-rei Tâlmăceanu Ana și mai ales simțirea deliciilor și comunicativă și glasul cu remarcabile frâzgeșimi ale d-rei Lupanțea Gabriella (clasa d-nei L. Vrăbescu-Vălianu).

Audiența s-a încheiat cu o meritorie, prin disciplină și constniciozitate de ansamblu, dar cam lipsită de relief, execuție a quintetului de Franck de către d-ra Sovă Maria (pian) și d-nii Miruț, Kertesz, Wallisch și Garofă.

Cartea străină

Maurice Maeterlinck: „La grande porte“

Maurice Maeterlinck

„afacerile și arta” — pagini-le care-l alcătuiesc nefiind scrise, desigur, cu intenția de a fi retipărite toate în volum. De unde și caracterul provizoriu al cărtorii păreri, al celor mai puține, e drept. Autorul lor, prezentat în cuvântul introductiv ca un pianist și profesor reputat, a avut privilegiul să se afle în societatea unor compozitori și concertiști celebri, ale căror portrete sunt schițate cu o siguranță întuitivă a detaliilor caracteristic, revelator.

Paginile consacrate lui Paul Dukas, de pildă, sunt cu totul remarcabile și prețioase pentru opinioanele citate, ale autorului „Ucenicul vrăjitor”, despre învățământul muzical, despre tinerii compozitori și muzica modernă — opinii care ar trebui indelung meditate și folosite, de toti iubitorii artelor sunetelor. Despre excesul de-a teoretiza al compozitorilor moderni și despre sterilitatea lor, observa cu pătrundere Dukas, că „azi, oricine e specialist și sunt prea mulți meșteșugari dar nu destui artiști. Oricine are tehnică, și mulți au chiar balsug de idei. Ceea ce lipsește nu e însă compozitia ci motivul de a compune”.

Iuzia fiecărei generații, de a fi dat deslegarea definitivă problemelor care frâmântă pe înaintași, de-a fi spus ultimul cuvânt, și devenită de a ceta de acelaș compozitor, prin următoarele cuvinte: „În studiul istoriei muzicii, nimic nu este mai izbitoare decât credința fiecărei epoci,

MIHAI NICULESCU

Pom desfrunzit

In sbor de frunze veștede și ude
De lacrimile norilor, ce crud e
Să vezi ființe ce te-au părăsit
Azi una, măine alta... De-au murit,
Sau dacă mai trăiesc, îți e tot una,
Destul că lângă tine nu-i niciuna.
Ființele de altădată, foi
Ce fug în vînt și lasă pomii goi,
Ființele cu sufletul ghețar

Pe al uitării ocean polar,
Sau cu părăul trupului intrat
In matca veche-a morții și secat,
Ființele ce'n jurul tău ușoare
Sălău în adieră moi și pe care
Le scutură vânturile grele,
Lăsându-te cu dorul după ele,
Pom desfrunzit visând o primăvară
Cu-aceleasi frunze verzi de odinoară...

PETRE VICTOR POSSEA

Orașul învăluit

Priviți! Ceruri de granit, insule de foc
Peste apusul etern cad în marele Nenoroc.
Mare incandescentă — orașul — demonică,
heruvică intruchipare
Strâng în el apropiata destrămare.

Orașul învăluit nu mai e. Doar gând.
Zeul Nopții cutremură timpul flămând:
Dați-i voi, dați-i morților, glas!
Din toate vedeniile numai Eu am rămas.

DIMITRIE STELARU

Priviți! Slava de-Acum, negurile lui,
Curg printre inimi calumna mormântului.
Drumuri de fier, săli de abis,
Rătăcesc în tristețea avântului nedescris.

Zi de toamnă cu cer lăsat și burnită.
Pe sosea, dinspre Colanu, venea zorit un convoi
de căruje cu jigani. O sătră în mers.

Cimitirele vesteau margininea de oraș.

Un suerat prelung scutură tot convoiul ca un bici.
Prima cărujă opri și după ea toate ca un singur
trup de armonică pe margininea drumului.

Caii pestriți întoarseră capetele înapoi spre căruje și înțeleși, fiecare se trase căt mai aproape
de codirile din față și începu să cete cu botul lungit de foame, că'n ieșe.

Opriseră în față cimitirului catolic.

— Hai fă, dă-te jos, uite colo o groapă. Aruncă-l
dracului în ea.

Jigana vorbea cu capul intors în covîrliturul fără
fund, că într'o gură de tunel și cu coada biciului cărăță peste gard mormântul de pământ proaspăt și
galben, călăture de care groapa se ghică: înăuntru de
cur scoasă proaspăt din inimă pământul.

Cu mișcări de pisică speriată femeia tășni de sub
rogojina covîrliturului, se propătu cu o mână în șoldul
caulului și sări Jos într'o clipă, cu copilul la subțiri
cară.

Tigana își scutură pletele, trase căciula după cap
o trântă călătură de el pe scândura cărujii și scăpa
usură, o înjurătură, printre dinți.

Apoi scormoni sub brâu, scoase luleaua și legătura
cu tutun, îndesă buruiană cu buricul degetului
cel mare, scăpără într'o așchie de făscă, aprinse și
începu să duhnească îngândurăt.

Femeia lipise potecuță, se strecuase pe poarta
cimitirului și umbra furișată și îndoială printre cruci
și morminte.

Nu văzuse niciodată un cimitir boeresc aşa de
aproape ca acum.

Crucile albe și negre de marmoră lucioasă ca
oglinză lacurilor în care se pieptănașea ea când i-a
iost vremea, se ridicau mândre, de două ori cât
stătoal omului.

Căsuță adeverătă, de zid cu ferestre și uși.

Ispătită, jigana se apropiă către-o clipă sub
geamurile lor, cu mii de culori ca basmalele nouă
din târg, își punea măini străină sub frunte și is-
codea cu inimă ticăindă liniaștea cavourilor.

Vedeau înăuntru așternuturi de preț, pe jos, scaune,
ne, măsuțe cu flori proaspete în oale și chipuri de
oameni căgățate pe peretii.

Dar unde sunt gropile — se întrebă jigana și
înfricoșătă trecea mai departe călcând cu fereală
potecile din care apa îi mustea sub tălpi.

Inăltă parte dete cu ochii peste un fel de pivnită
cu scări de fier învărtite în loc și cu chepungul din
zăbrele.

Încercase o fereastră, un ivăr de ușă și peste tot
îi răspunse limpede zăvoarele trase, incuetori
sdravene de orăs.

Nici astă nu putu pricpe mintea ei.

Și ca sub o licătire de fulger văzu cosciugile
cascunse la loc sigur sub pietre și morți din ele
puține, cu degetele doldora de inele, cu cersei în
urechi, cu napoleoni și cocoșei sub pernă.

— Așa da, își desnodă ea gândul cu ochii
patru.

Umbelase năucă încocace și încolo și se trezi cu
copilul în braje, aproape de poarta cimitirului.

Uitase de el. Uitase pentru ce venise aici.

— Bătră-mă, să mă bată, să vîtrăcește ea.

Și hotărătă, se îndreptă de săle și apucă înainte
pe o cărcă mai lată: aleia capetei.

Deoparte și de altă castanii tineri își impreunau
ramurile și înrunză cu frunză, venite de peste drum,
se cuprindea ca două mâni prietenosoase.

O funie groasă, atârnă până jos în drum, ca un
pripon.

Sub înrunză jârâiala plouă sună dulce ca un cântec
al depărtărilor mistuit clipă cu clipă, ză cu ză,
sub copitele cailor, sub rojile cărujelor, un cântec,
călit chiar decât căntecul covîrliturului sub care văzu-
se ea lumina zilei.

Nisip uscat și călduță al aleiei, o ducea înainte
zorită.

La mijlocul drumului se opri.

O clopoțină scundă, așa cum văzuse ea prin
stare, sta călare deacurmezișul aleii.

Prizonul clopoțului atîrnă pe jos și lângă el o fetiță
bălaică — ca'n vis.

Jigana face ochii mari.

Fetiță albă ca laptele, cu părul matase de
porumb, inele, inele, umbrăcată cu rochiță, desculță
ca și ea, căuta să cuprindă cu mănușele funia clo-
potului. Vrea să se joace cu el și să-l facă să vor-
bească, așa cum îl auzea vorbind mereu cu tăticu.

Frânghea — de necuprins — îi ștergea palmele
cu usturimi și clopotul, de colo de sus, din cer, răspunde
neințeleș ca în somn.

Jigana își privi cu inima frântă copilul din braje.

Ochii lui negri tăciune era mai moale și mai
mălosu până ieri.

Trupul lui uscat ca iarba pe arșiță, era tot așa de
plin cum e față bălaică și nu'ncăpea de neastămpăr
în totă cărujă.

Ochi femeiei trecu apoi lacomi dincolo de fetiță
bălaică și iarși se întoarseră la jâncul ei, care nu
mai era.

— Sânt de-o seamă, gândi ea.

Și privirile i se aprinseră ca un foc în care începe
să bată vântul și nu-și mai găseau astămpăr, fugind
când la fetiță dulce ca Zahărul, când la jigana ei
mai și greu ca pământ.

Un gând ca un cuțit îi umblă prin creeri. Ii jine
răsuflarea în loc.

Stă gata să se repeade în visul din față.

— Puică!... Puică, chemă cineva din fundul cimi-
firului.

— Vin'la maica frumoaso, vin la maica scumpă,
se roagă în șoapte jigana.

Puică râde și intinde o mână.

Jigana tremură ca varga de fericire și frică.

— Puică, Puică... se audă mai aproape, chemarea.

— Mă cheamă mămica... explică fetiță bălaică
jigancii, cu care mergea de mână voioasă și cu-
mințe. Jigana îi strânse și mai tare mână și o colă
cu ea pe o potecuță la dreapta.

— Mergem mai la mămica, susțeșile.

Trebue să scape căt mai repede de povară:
copilul din braje.

Tărăște fetiță după ea în nești. Ii dădea brânci
cineva delă spate și clipele i se păreau lungi căt un
conac.

Trandafirii după un mormânt i se prinseră de
fuste și jigana zăpăcită nu mai știa în care parte
să apuce. De cine să se ferească.

O ridică și pe Puică în braje. Jigănușul în dreapta,
fotă în stânga.

Fetiță blondă nu-l văzuse pe copil până atunci.
Legănăță, în fuga jigancii, ea-i pipă cu un deget
piciorușele uscate, pânteul desvelit și sec, ochii
închiși.

— Doamne! întrebă ea jigana.

— Doarme mai că somnul îngerilor! și că și cum
i se luminase mintea, femeia se opri lângă un mor-
mânt.

Pe o placă de beton joasă, sta de pază cu cri-
pile întredeschise ca și cum atunci ar fi venit din cer,
un înger.

Știa să vorbească.

Âpa ploilor îi alese în buclele de piatră o cărare
dreaptă.

Jigana îngemunche pe lespede. Își deslipi dela
sân proncul, îi trase după el cămășuica neagră și
gol așa cum îl făcuse, îl așeză, propiti, între brațele
îngerului de piatră.

— Ti-l lasă măică, du-l la Dumnezeu!... și în-
cepu să plângă, sărulând în nești picioarele înger-
ului și ale jigănușului.

Din sosea se auzi o querătură și cărujele înce-
pură să se miște încet...

Jigana se ridicase gata să plece cu fetiță. Ii
rămușese în măini cămășuica.

— Io fi frig săracul — zise ea și desfăcând-o, înveli-
căt putu mai bine și pe fie-său și genunchii de mar-
moră ai îngerașului...

Din sosea se auzi o querătură și cărujele înce-
pură să se miște încet...

Tigana se ridicase gata să plece cu fetiță. Ii
rămușese în măini cămășuica.

— I-o fi frig săracul — zise ea și desfăcând-o, înveli-
căt putu mai bine și pe fie-său și genunchii de mar-
moră ai îngerașului...

Din sosea se auzi o querătură și cărujele înce-
pură să se miște încet...

Tigana se ridicase gata să plece cu fetiță. Ii
rămușese în măini cămășuica.

— I-o fi frig săracul — zise ea și desfăcând-o, înveli-
căt putu mai bine și pe fie-său și genunchii de mar-
moră ai îngerașului...

Din sosea se auzi o querătură și cărujele înce-
pură să se miște încet...

Tigana se ridicase gata să plece cu fetiță. Ii
rămușese în măini cămășuica.

— I-o fi frig săracul — zise ea și desfăcând-o, înveli-
căt putu mai bine și pe fie-său și genunchii de mar-
moră ai îngerașului...

Din sosea se auzi o querătură și cărujele înce-
pură să se miște încet...

Tigana se ridicase gata să plece cu fetiță. Ii
rămușese în măini cămășuica.

— I-o fi frig săracul — zise ea și desfăcând-o, înveli-
căt putu mai bine și pe fie-său și genunchii de mar-
moră ai îngerașului...

Din sosea se auzi o querătură și cărujele înce-
pură să se miște încet...

Tigana se ridicase gata să plece cu fetiță. Ii
rămușese în măini cămășuica.

— I-o fi frig săracul — zise ea și desfăcând-o, înveli-
căt putu mai bine și pe fie-său și genunchii de mar-
moră ai îngerașului...

Din sosea se auzi o querătură și cărujele înce-
pură să se miște încet...

Tigana se ridicase gata să plece cu fetiță. Ii
rămușese în măini cămășuica.

— I-o fi frig săracul — zise ea și desfăcând-o, înveli-
căt putu mai bine și pe fie-său și genunchii de mar-
moră ai îngerașului...

Din sosea se auzi o querătură și cărujele înce-
pură să se miște încet...

Tigana se ridicase gata să plece cu fetiță. Ii
rămușese în măini cămășuica.

— I-o fi frig săracul — zise ea și desfăcând-o, înveli-
căt putu mai bine și pe fie-său și genunchii de mar-
moră ai îngerașului...

Din sosea se auzi o querătură și cărujele înce-
pură să se miște încet...

Tigana se ridicase gata să plece cu fetiță. Ii
rămușese în măini cămășuica.

— I-o fi frig săracul — zise ea și desfăcând-o, înveli-
căt putu mai bine și pe fie-său și genunchii de mar-
moră ai îngerașului...

Din sosea se auzi o querătură și cărujele înce-
pură să se miște încet...

Tigana se ridicase gata să plece cu fetiță. Ii
rămușese în măini cămășuica.

— I-o fi frig săracul — zise ea și desfăcând-o, înveli-
căt putu mai bine și pe fie-său și genunchii de mar-
moră ai îngerașului...

Din sosea se auzi o querătură și cărujele înce-
pură să se miște încet...

Tigana se ridicase gata să plece cu fetiță. Ii
rămușese în măini cămășuica.

— I-o fi frig săracul — zise ea și desfăcând-o, înveli-
căt putu mai bine și pe fie-său și genunchii de mar-
moră ai îngerașului...

văzuse

— Puică!... Puică, chemă cineva din fundul cimi-
firului.

— Vin'la maica frumoaso, vin la maica scumpă,
se roagă în șoapte jigana.

Puică râde și intinde o mână.

Jigana tremură ca varga de fericire și frică.

— Puică, Puică... se aud

Greoiu, ca un hamal copleșit de povară, Coriolan Racotă urcă scara scărătoare a birjei de târg moldav. De unde s-o fi strâns atâtă plumb în el?...

Cerul mohorit de toamnă stârnu deasupra-i, greu, ca un gigantic ciocan concav de năuit.

Privি personul, gara: cenușie, ucigător de sunbră. Părea că o putere demonică a smuls de pe gravuri istorice, sau poate din legendă, chipul lui Ivan cel Groaznic — și l-a proiectat mărit, ca să cuprindă gara, târgul prăfuit, cerul, sufletul...

Gara... cerul... sufletul... Plumb...

Intr-un timp, totul parcă se opriș în loc: pasagerii coborși din tren, torsul birjarului de pe capră, trăsurile, trenurile, gândurile... Au adormit Parcele pe ghemuri...

O trezire nervoasă îi sghidui trupul: a trecut, probabil, moartea pe-alături...

— Du-mă la un hotel!

Văzându-l singur — și fără bagaje, birjarul îl iscodi și retine:

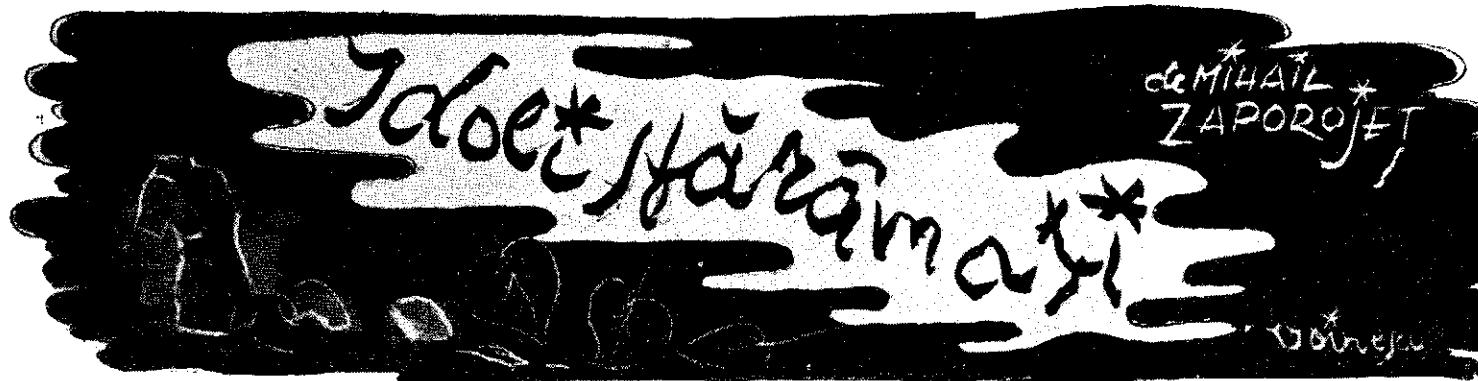
— Cu fete?

Coriolan nu-i răspunse. Drama care-i hărtuia sufletul — și ritmul sacadat al roților pe sine, — o, acel ritm care avea în el ceva din ropotul copitelor în trap, ceva din cântecile de leagăn scandinave, ceva din tam-tamul războinic al negrilor și din bocetul funebru al tobelor în marș de 'ngropăciune, dar și ceva din danțul diabolic al toamnei peste ciupercile de tinichea ale mansardelor din anii costelivi ai studentiei, — îl ostene.

Simțea nevoia să stea orizontal: să se adune.

Legănat de birja bolnavă de reumatism, încerca să reconstituie pelicula de-atâta ori ruptă a drumului cu trenul: desprinse, vag, silueta neagră a unui taur care facea mătăni, luând în coarne cerul și pământul... semnele de exclamare ale plopilor cari tremurau de frică... și-apoi... apoi... un nouaș sburlit, ca un cocolos de lăna nespălată, fixat la o suță de-asupra orizontului, stârnu măre, obraznic, în ecranul ferestrei de wagon...

Norul prevestitor de furtună: furtuna toamnei ruginite... furtuna sufletului chinuit...

Se trezi culcat pe spate, cu mâinile — pernă — pe perna băltătă a unei camere de hotel, cu ochii atenți spre tavanul care se volatiliza treptat. Încerca să steagă rugina evenimentelor suprapuse barbar, nebulos, peste suflet și gând — ca de pe o monedă veche: să poată ceti în el...

Se întorcea cu luni de zile 'n urmă, în răcoarea inviorătoare a atelierului său de sculptor: unele de lucru, schite, machete, studii abandonate prăda colbului și paianjenilor prin unghere, geamăcul dreptunghiular de fier, prin care chema soarele și muza — și goanea melancolică, silueta etruscă a glastrăi, cu mereu prospetele garoafe roșii, puse de mâna ei...

Mâna ei...

Lelia...

O revedea, pozându-i pentru tors, — stângace, pudică. Lumina care pătrundea prin geometrical geamăcul, se aduna parcă — aureolă — în jurul ei: care era adeveratul soare?... Profilul ei de statuă antică, sănii — două capace de cupă sportivă, părul — fuior de mătase, ochii — două ceruri de Apăr...

Apoi, pasajii sterse, ca 'ntr'un pergamant...

Apoi....

„Maestrul meu drag... Cât de bun este, maestre... Sunt mândră că te-am cunoscut, maestre... Te admir, maestre...”

Da, maestrul ei drag...

Cerul îi răspălaea anii deșerti ai adolescentei, prin acest heruv răpit din eternitate: a iubit-o cu toată intensitatea unui sentiment integral, vulcanic... O, iubirea aceasta a unui om care și-a gătuit adolescenta cu dumnezeește...

... „Il iubesc atât de mult, maestre...

tile-i naivități — și-acum pășește pe drumul prunduit al celui de-al patrulea deceniu, cu sufletul avid de chipul celei care n'a venit: reflexe de iubire părintească neglijată, svâcniști de patimă și gelozie mătură, timiditate și stângăci de-adolescent miop, — acest conglomerat sintetic de spiritualitate opuse — Goethe, Proust, Destoevski — îngărmădite anapoda în acelaș lut, — sghiduie suflete, doboră morale, creiază capodopere, nimicește, naște, ucide...

Cu cătă venerație caldă, rituală, a făurit torsul ei?! Cu cătă teamă îl serea de ochi străini, de frica profanării?! Ura pe Raphael, pentru madonele-i mercerizate. Ingenunchea adeseori, pios, pe scândura tocită a podiului, ca la altar — și cu venerația primului creștin prigionit, psalmodia spiritual imnuri de slavă ghipsului inert: atunci, parcă, cerul își strângea din ce în ce mai mult faldurile mantiei albastre — și îl învăluia, ocrotitor; ingerul de pază evanta din aripi duh de sanctificare. Pe undeva, din neguri păcloase, se deschidea mormântul lui Chopin — și slobozia celestele ecouri pe care marea minor nu le-a putut fixa pe portative...

Si a venit furtuna, care l-a smuls din atelier și l-a aruncat în patul sărac al unui hotel provincial: furtuna închisă într'un plic pătat de cercuri de tușuși postal.

... „Sună atât de fericită, maestre drag, încă nu-mi pot ordona gândurile: așă vrea să-ți spun totul de-odată, să te poți bucura și dumneata de fericierea mea, — dumneata, scumpul și bunul meu maestră”...

... „Il iubesc atât de mult, maestre...

E frumos, ca o statuă de luptător roman — și Tânăr, Tânăr ca un semizeu”...

„...Bucură-te, maestre, de fericirea mă. Vino de binecuvântă unirea noastră”...

Furtuna se deslăntui, necruțătoare.

Oare Lelia nu i-a surprins focul privitor, tremurul măinii pe daltă?...

Oare... oare...

Bezna îi cuprinse ratiunea, eliberând fiara ferecată 'n lanțuri.

Tot filmul evenimentelor i se perindea acum în fața ochilor larg deschiși, în această mizeră cameră de hotel privat.

Cineva îi fălfăia în față, diabolic, o flamură roșie.

Pe undeva, cu sgomot de munți păvălit, crăpau catapetesme.

O ciocănitură timidă în ușă, îl desmetea intru-câtvă.

Bătea toamna cu degetele-i galbene, în geamul care lăcrăma?

— Intră!

Ușă se deschise incet, discret:

— Domnul mai dorește ceva?

Surprins, Coriolan privi spre cadrul ușii: vedea, încreștat, un chip cu mâinile oprite, armonic, în pervazele vopsite 'n verde, — învăluit, blând, în mantia gălbui și tremurătoare a luminișului sărăciei de lampă.

— Nu, nimic, domnișoară. Mulțumesc...

Apoi adăogă, sincer:

— Mă gătuia singurătatca... Sună bucuros că ai venit... Ia loc, te rog...

Fata se aşeză, cu o prefacută modestie.

Coriolan o privi mai atent: destul de Tânăr și drăguță, în halatul acesta întrim de alcov. Sânii îi siburdau ca mieii de primăvară. Gamba goală avea ceva din pantele crucei și la gâtul său de fiercare mea, — dumneata, scumpul și bunul meu maestră”...

Suprapunea, peste chipul vulgar al setei de hotel, chipul ideal al Leliei...

— Cum te cheamă, domnișoară?

— Leni, domnule...

Tresări, după prima silabă: atâtă identificare?...

Ingână moale, cald:

— Dacă nu veneai dumneata, domnișoară Leni, — aș fi plâns de urit...

Fata surprinsă, intuitiv, momentul. Trecu lângă el, pe pat. Ii puse mâinile, profesional, pe frunte, pe obrajii încălziti. Îi măngâie claiu părului răvășit.

Coriolan o văzu mai clar: aureola s-a risipit.

Fata se forță să zâmbească: o schimbonsire, un rictus vulgar.

— Să sting lampa? — tătonă ea.

— Iesi afaaarră!!!...

Urletul aproape dement al omului care strângă sălbătice, convulsiv, grătie patului de fier, într-o încordare de epileptic, — se izbi, ca o mingă, de tavanișul văruit al camerei, ricosă în pereti, în dușumeaua tocită — și năvâlă pe ușă cu tăblii exagonale, tărind și umbra îngrozită a femeiei...

Cu pumnii înclorați, cu față vârbită în osânza puhană a pernei bălțate, Coriolan plângea, cu svâcniști isterice...

Plângea un om de treizeci și opt de ani, într-o încăpere de hotel provincial, ferit de ochii glaciali al scepticului implacabil: „Literatură este în pericol”...

Plângea un om de treizeci și opt de ani, peste conștiința dragostei tărzii — și undeva, pe căpătul răginiță, al plaiului moldav, plângea cu el băiașul de fier care gonea în noapte...

Cu lacrimi mari, ca boabe de mărgean, plângea cu el, agonic, cerul toamnei, peste îngândurarea târgului cu umbre și salcămi...

Când deschise ochii, soarele îi zâmbea prin geam, senin — ca un copil îmbălat. Dormise?... Cât?...

Priți, strani, interiorul sărac al camerei. Unde se află?

Treptat, își adună gândurile și le răndui — ca volumele unei biblioteci simplu, ușor... Cineva, totuși, îi măngâiașă sufletul. Plânsul? Sompnul? Soarele?...

Părăsi hotelul, tăcut, sobru, demn, — spre uimirea halucinată a portarului, care se aștepta să întâmpine un săvârcet de ciclon.

Un pomosur priponit cu rafie de arac, îi dădu binecurende. O javră costelivă îl lătră, de după grătile unui gard...

— Vă rog, strada Paltinului, — interpellă el pe-un trecător grăbit...

Sgâltăi de căteva ori clanta portiței cochetă: broască plânsă metalic.

Trec clipe, care se preface în ani, în secole, milenii...

— Pe cîncăruia dumincavoastră?

O umbră sibrentuită se-apropia, în pas bolnav, de poartă.

— Pe domnișoara Neagoe... Lelia Neagoe...

Umbra se însemnă: zâmbi, parcă.

Li deschidea portiță, servil.

— Nu, nu sunt sculptor, — minti Coriolan.

— Nuuuu?

— Nu! Sunt o rudă a domnișoarei... Vreau să văd... Plec acum cu trenul...

— Sunt încă la biserică, la „Vovidenie”... De ce nu rămâneți și dumneavastră la nuntă?... Poftiți în casă.

— Nu, nu! Mulțumesc... Sunt grăbit... Vreau doar să văd... La revedere...

Umbra mai stăruia la portiță, privind cu mirare, peste gard, în urma celui care se depărta, cătinat de vânturile sufletului...

Din când în când, vânturile toamnei îl necăjeau, trăgându-l de pulpană pardesiului, de borul pălăriei...

Agonia toamnei îi lovia obrazul, cu palma frunzelor ucise.

Cât de greu urci treptele tocite ale bisericii, cu pacostea păcatului în cîrcă!...

Păsii lui Coriolan aluneca de pe platoul... O nouă Golgota.

Priți peste umăr: unde e crucea grea?

Un demon smuls din beznă îi rânji, hădă.

Il întâmpină un val de aer cald, cu miros de tămâie și irizări de oliu jertfit în candele...

Pătrunse în biserică, stăcărat ca un fur. Cineva îi învârtea un glob imens de sticla, în fața ochilor larg deschiși: simțea că amețeste...

Se ținu, instinctiv, de piciorul unui trilob, cu tencuiala roasă. Ișii reveni, purtină.

Se stăcărată anevoie prin mulțimea cuminte, în direcția stranei, — mărturând cu privirea tabla de săh a pardoselei. Nu ceteza să privească spre altar.

Se opri flasc, descompus — săc cu nisip. Simțea nevoia unei mișcări. Vâră, măinile însăși în buzunarele hainei: trezește-te, lut!...

Ingrozit, retrase brusc mâna dreaptă că la atingerea unui reptile. Cine a înținut gerul, în buzunarul lui?...

Dar, oare, gerul se poate pipă? Încercă: mâna aluneca, sfioasă, confundă formă unui revolver. Cine îl-a pus în buzunar? Cine? Când?...

Se smuci, decisiv — și ridică fruntea. Privă instictiv, de piciorul unui trilob, cu tencuiala roasă de pe altă parte.

Multe din biserică se înțesă. Clădirea se măcină incet, roasă de apele supremei concentrări — și în față meșterii de altă parte, învăluiți în duhul de tămâie, — se conturau herovic mirii: grup statuar de marmoră, în alb și negru...

Coriolan se cutremură. Atâtă dumnezeiască simfonie de forme și culori, îl impărtășă: murca omul din el.

Eliberat, artistul priva cu ochii larg deschiși de admiratie, spre capodopera Eternului: Mărire Tie, Doamne...

Fugi...

Fugi, ru

Cronica dramatică Din carnetul unui spectator

TEATRUL „MUNCĂ SI VOE celului stabilit de comedierea bărbatul legitim, desii încoronară, și mai desigur decat să fie îndesobîrniță. (Ca târâia percheze și la început să să simă dreptă d. Enescu și Rogalski, sunt singurii englezi din toată distribuția).

Iar dacă lucrurile se vor lumi în mina la ora 22,25, atunci de vină e numai domnul

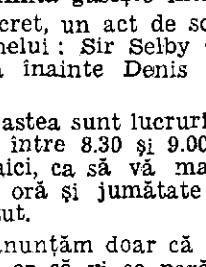
Marcel Enescu

Scos de sub imperiul coșmarului, „public la cassă”, și singurul teatru care și poate permite luxul de a urmări o idee, și realizează unui ideal de artă, — cu care chiar dacă nu este de acord, îl acceptă, urmărind rezultatele pozitive.

De aceea la „Muncă și Voe bună” n-am assistat la nicio cădere; dacă spectacolele n'au fost exceptionale — ca „Volpone” — au fost măcar corecte, aşa cum și de pilda, actualul.

Actualul o comedie vag polițistă: „Omul fără identitate” de Edgar Wallace. Scenele de adevărată tensiune sunt rare și interesul se situează pe planul interpretării.

Subiectul este, în rezumat, suspectarea, continuă, de la ora 8.30 pâna la 22.25, a unui singur personaj: sir Selby Clive (e, mai rog, o piesă cu sir-i) și pe care-l realizează cu excelente mijloace și autentic stil domnul

Valentin Gustav

În Canada patria lui Sir Selby: Un careare Denis Sanderby, afând câteva lucruri neplăcute despre soția sa, necredincioasă, o ucidă impreună cu amantul dar cu mijlocul atât de subtil încât nu poate fi dovedit. Lucrurile se complică și mai mult când Anita găsește într-un secret, un act de schimbare a numelui: Sir Selby Clive, se numea înainte Denis Sanderby!

Dacă astăzi sunt lucruri, care se petrec între 8.30 și 9.00. Neprim aici, ca să vă mai lăsăm înca o oră și jumătate de neprevizut.

Vă anunțăm doar că dacă lucrurile or să vi se pară și mai complicate, aceasta o să datorăți și d-lui

Vasile Bulandă

Ne-a plăcut punerea în scenă, datorită d-lui Const. Georgescu. Spectacolul e înșin prea clar, în timp ce ar trebui să pară mult mai nebulos. Sunt insă intenții încă nu poate fi dovedite. Cam acesta e și prietenul meu

și am fost incantat să-l primeșcă la mine. Cu gesturile lui largi și prispite mi-a aruncat depe masă, cu mâna stângă, fotografie fetii pe care o iubesc, iar mâna dreaptă a vrătit în buzunarul stâng al halinei de undă a scos cinci Tigări „Camel” și le-a aruncat pe masă, acolo unde, cu o secundă înainte, stătea o fotografie: „Natalie”. Nam stiu cum să-i mulțumești. Gestul lui îmi făcuse tot atâtă plăcere că îmi producă atunci aroma Tigărei englezesti pe care mă grăbise să o aprind. L-am poftit să-i săracă și plină de hăz.

Si dacă e nevoie să punem concluzii, e un spectacol frumos, curat. Nu te urmărește după ce ai plecat din teatru, și n-o să-ți ofere nici o problemă artistică, pentru meditațiile dumitale, ci sau fără oră fixă. Dar îi ajută să petrecă o seară agreabilă.

a căruj figură impeccabil stilizată de valoare, merită deosebit să fie îndesobîrniță. (Ca târâia percheze și la început să să simă dreptă d. Enescu și Rogalski, sunt singurii englezi din toată distribuția).

Iar dacă lucrurile se vor lumi în mina la ora 22,25, atunci de vină e numai domnul

Aurel Rogalski

Înțelegem, bătrânul legitim, desii încoronară, și mai desigur decat să fie îndesobîrniță. (Ca târâia percheze și la început să să simă dreptă d. Enescu și Rogalski, sunt singurii englezi din toată distribuția).

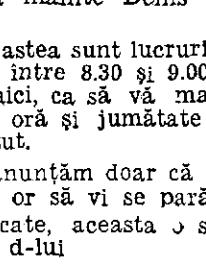
Teatru „Muncă și Voe bună”, și calificat: teatru pentru minori. Totuși, exceptând Naționalul și anexa sa, e singurul teatru intelectual.

Scos de sub imperiul coșmarului, „public la cassă”, și singurul teatru care și poate permite luxul de a urmări o idee, și realizează unui ideal de artă, — cu care chiar dacă nu este de acord, îl acceptă, urmărind rezultatele pozitive.

De aceea la „Muncă și Voe bună” n'am assistat la nicio cădere; dacă spectacolele n'au fost exceptionale — ca „Volpone” — au fost măcar corecte, aşa cum și de pilda, actualul.

Actualul o comedie vag polițistă: „Omul fără identitate” de Edgar Wallace. Scenele de adevărată tensiune sunt rare și interesul se situează pe planul interpretării.

Subiectul este, în rezumat, suspectarea, continuă, de la ora 8.30 pâna la 22.25, a unui singur personaj: sir Selby Clive (e, mai rog, o piesă cu sir-i) și pe care-l realizează cu excelente mijloace și autentic stil domnul

Marcel Enescu

În Canada patria lui Sir Selby: Un careare Denis Sanderby, afând câteva lucruri neplăcute despre soția sa, necredincioasă, o ucidă impreună cu amantul dar cu mijlocul atât de subtil încât nu poate fi dovedit. Cam acesta e și prietenul meu

și am fost incantat să-l primeșcă la mine. Cu gesturile lui largi și prispite mi-a aruncat depe masă, cu mâna stângă, fotografie fetii pe care o iubesc, iar mâna dreaptă a vrătit în buzunarul stâng al halinei de undă a scos cinci Tigări „Camel” și le-a aruncat pe masă, acolo unde, cu o secundă înainte, stătea o fotografie: „Natalie”. Nam stiu cum să-i mulțumești. Gestul lui îmi făcuse tot atâtă plăcere că îmi producă atunci aroma Tigărei englezesti pe care mă grăbise să o aprind. L-am poftit să-i săracă și plină de hăz.

Si dacă e nevoie să punem concluzii, e un spectacol frumos, curat. Nu te urmărește după ce ai plecat din teatru, și n-o să-ți ofere nici o problemă artistică, pentru meditațiile dumitale, ci sau fără oră fixă. Dar îi ajută să petrecă o seară agreabilă.

Cam acesta e și prietenul meu

și am fost incantat să-l primeșcă la mine. Cu gesturile lui largi și prispite mi-a aruncat depe masă, cu mâna stângă, fotografie fetii pe care o iubesc, iar mâna dreaptă a vrătit în buzunarul stâng al halinei de undă a scos cinci Tigări „Camel” și le-a aruncat pe masă, acolo unde, cu o secundă înainte, stătea o fotografie: „Natalie”. Nam stiu cum să-i mulțumești. Gestul lui îmi făcuse tot atâtă plăcere că îmi producă atunci aroma Tigărei englezesti pe care mă grăbise să o aprind. L-am poftit să-i săracă și plină de hăz.

Si dacă e nevoie să punem concluzii, e un spectacol frumos, curat. Nu te urmărește după ce ai plecat din teatru, și n-o să-ți ofere nici o problemă artistică, pentru meditațiile dumitale, ci sau fără oră fixă. Dar îi ajută să petrecă o seară agreabilă.

Cam acesta e și prietenul meu

și am fost incantat să-l primeșcă la mine. Cu gesturile lui largi și prispite mi-a aruncat depe masă, cu mâna stângă, fotografie fetii pe care o iubesc, iar mâna dreaptă a vrătit în buzunarul stâng al halinei de undă a scos cinci Tigări „Camel” și le-a aruncat pe masă, acolo unde, cu o secundă înainte, stătea o fotografie: „Natalie”. Nam stiu cum să-i mulțumești. Gestul lui îmi făcuse tot atâtă plăcere că îmi producă atunci aroma Tigărei englezesti pe care mă grăbise să o aprind. L-am poftit să-i săracă și plină de hăz.

Si dacă e nevoie să punem concluzii, e un spectacol frumos, curat. Nu te urmărește după ce ai plecat din teatru, și n-o să-ți ofere nici o problemă artistică, pentru meditațiile dumitale, ci sau fără oră fixă. Dar îi ajută să petrecă o seară agreabilă.

Cam acesta e și prietenul meu

și am fost incantat să-l primeșcă la mine. Cu gesturile lui largi și prispite mi-a aruncat depe masă, cu mâna stângă, fotografie fetii pe care o iubesc, iar mâna dreaptă a vrătit în buzunarul stâng al halinei de undă a scos cinci Tigări „Camel” și le-a aruncat pe masă, acolo unde, cu o secundă înainte, stătea o fotografie: „Natalie”. Nam stiu cum să-i mulțumești. Gestul lui îmi făcuse tot atâtă plăcere că îmi producă atunci aroma Tigărei englezesti pe care mă grăbise să o aprind. L-am poftit să-i săracă și plină de hăz.

Si dacă e nevoie să punem concluzii, e un spectacol frumos, curat. Nu te urmărește după ce ai plecat din teatru, și n-o să-ți ofere nici o problemă artistică, pentru meditațiile dumitale, ci sau fără oră fixă. Dar îi ajută să petrecă o seară agreabilă.

Cam acesta e și prietenul meu

și am fost incantat să-l primeșcă la mine. Cu gesturile lui largi și prispite mi-a aruncat depe masă, cu mâna stângă, fotografie fetii pe care o iubesc, iar mâna dreaptă a vrătit în buzunarul stâng al halinei de undă a scos cinci Tigări „Camel” și le-a aruncat pe masă, acolo unde, cu o secundă înainte, stătea o fotografie: „Natalie”. Nam stiu cum să-i mulțumești. Gestul lui îmi făcuse tot atâtă plăcere că îmi producă atunci aroma Tigărei englezesti pe care mă grăbise să o aprind. L-am poftit să-i săracă și plină de hăz.

Si dacă e nevoie să punem concluzii, e un spectacol frumos, curat. Nu te urmărește după ce ai plecat din teatru, și n-o să-ți ofere nici o problemă artistică, pentru meditațiile dumitale, ci sau fără oră fixă. Dar îi ajută să petrecă o seară agreabilă.

Cam acesta e și prietenul meu

și am fost incantat să-l primeșcă la mine. Cu gesturile lui largi și prispite mi-a aruncat depe masă, cu mâna stângă, fotografie fetii pe care o iubesc, iar mâna dreaptă a vrătit în buzunarul stâng al halinei de undă a scos cinci Tigări „Camel” și le-a aruncat pe masă, acolo unde, cu o secundă înainte, stătea o fotografie: „Natalie”. Nam stiu cum să-i mulțumești. Gestul lui îmi făcuse tot atâtă plăcere că îmi producă atunci aroma Tigărei englezesti pe care mă grăbise să o aprind. L-am poftit să-i săracă și plină de hăz.

Si dacă e nevoie să punem concluzii, e un spectacol frumos, curat. Nu te urmărește după ce ai plecat din teatru, și n-o să-ți ofere nici o problemă artistică, pentru meditațiile dumitale, ci sau fără oră fixă. Dar îi ajută să petrecă o seară agreabilă.

Cam acesta e și prietenul meu

și am fost incantat să-l primeșcă la mine. Cu gesturile lui largi și prispite mi-a aruncat depe masă, cu mâna stângă, fotografie fetii pe care o iubesc, iar mâna dreaptă a vrătit în buzunarul stâng al halinei de undă a scos cinci Tigări „Camel” și le-a aruncat pe masă, acolo unde, cu o secundă înainte, stătea o fotografie: „Natalie”. Nam stiu cum să-i mulțumești. Gestul lui îmi făcuse tot atâtă plăcere că îmi producă atunci aroma Tigărei englezesti pe care mă grăbise să o aprind. L-am poftit să-i săracă și plină de hăz.

Si dacă e nevoie să punem concluzii, e un spectacol frumos, curat. Nu te urmărește după ce ai plecat din teatru, și n-o să-ți ofere nici o problemă artistică, pentru meditațiile dumitale, ci sau fără oră fixă. Dar îi ajută să petrecă o seară agreabilă.

Cam acesta e și prietenul meu

și am fost incantat să-l primeșcă la mine. Cu gesturile lui largi și prispite mi-a aruncat depe masă, cu mâna stângă, fotografie fetii pe care o iubesc, iar mâna dreaptă a vrătit în buzunarul stâng al halinei de undă a scos cinci Tigări „Camel” și le-a aruncat pe masă, acolo unde, cu o secundă înainte, stătea o fotografie: „Natalie”. Nam stiu cum să-i mulțumești. Gestul lui îmi făcuse tot atâtă plăcere că îmi producă atunci aroma Tigărei englezesti pe care mă grăbise să o aprind. L-am poftit să-i săracă și plină de hăz.

Si dacă e nevoie să punem concluzii, e un spectacol frumos, curat. Nu te urmărește după ce ai plecat din teatru, și n-o să-ți ofere nici o problemă artistică, pentru meditațiile dumitale, ci sau fără oră fixă. Dar îi ajută să petrecă o seară agreabilă.

Cam acesta e și prietenul meu

și am fost incantat să-l primeșcă la mine. Cu gesturile lui largi și prispite mi-a aruncat depe masă, cu mâna stângă, fotografie fetii pe care o iubesc, iar mâna dreaptă a vrătit în buzunarul stâng al halinei de undă a scos cinci Tigări „Camel” și le-a aruncat pe masă, acolo unde, cu o secundă înainte, stătea o fotografie: „Natalie”. Nam stiu cum să-i mulțumești. Gestul lui îmi făcuse tot atâtă plăcere că îmi producă atunci aroma Tigărei englezesti pe care mă grăbise să o aprind. L-am poftit să-i săracă și plină de hăz.

Si dacă e nevoie să punem concluzii, e un spectacol frumos, curat. Nu te urmărește după ce ai plecat din teatru, și n-o să-ți ofere nici o problemă artistică, pentru meditațiile dumitale, ci sau fără oră fixă. Dar îi ajută să petrecă o seară agreabilă.

Cam acesta e și prietenul meu

și am fost incantat să-l primeșcă la mine. Cu gesturile lui largi și prispite mi-a aruncat depe masă, cu mâna stângă, fotografie fetii pe care o iubesc, iar mâna dreaptă a vrătit în buzunarul stâng al halinei de undă a scos cinci Tigări „Camel” și le-a aruncat pe masă, acolo unde, cu o secundă înainte, stătea o fotografie: „Natalie”. Nam stiu cum să-i mulțumești. Gestul lui îmi făcuse tot atâtă plăcere că îmi producă atunci aroma Tigărei englezesti pe care mă grăbise să o aprind. L-am poftit să-i săracă și plină de hăz.

Si dacă e nevoie să punem concluzii, e un spectacol frumos, curat. Nu te urmărește după ce ai plecat din teatru, și n-o să-ți ofere nici o problemă artistică, pentru meditațiile dumitale, ci sau fără oră fixă. Dar îi ajută să petrecă o seară agreabilă.

Cam acesta e și prietenul meu

și am fost incantat să-l primeșcă la mine. Cu gesturile lui largi și prispite mi-a aruncat depe masă, cu mâna stângă, fotografie fetii pe care o iubesc, iar mâna dreaptă a vrătit în buzunarul stâng al halinei de undă a scos cinci Tigări „Camel” și le-a aruncat pe masă, acolo unde, cu o secundă înainte, stătea o fotografie: „Natalie”. Nam stiu cum să-i mulțumești. Gestul lui îmi făcuse tot atâtă plăcere că îmi producă atunci aroma Tigărei englezesti pe care mă grăbise să o aprind. L-am poftit să-i săracă și plină de hăz.

Si dacă e nevoie să punem concluzii, e un spectacol frumos, curat. Nu te urmărește după ce ai plecat din teatru, și n-o să-ți ofere nici o problemă artistică, pentru meditațiile dumitale, ci sau fără oră fixă. Dar îi ajută să petrecă o seară agreabilă.

Cam acesta e și prietenul meu

și am fost incantat să-l primeșcă la mine. Cu gesturile lui largi și prispite mi-a aruncat depe masă, cu mâna stângă, fotografie fetii pe care o iubesc, iar mâna dreaptă a vrătit în buzunarul stâng al halinei de undă a scos cinci Tigări „Camel” și le-a aruncat pe masă, acolo unde, cu o secundă înainte, stătea o fotografie: „Natalie”. Nam stiu cum să-i mulțumești. Gestul lui îmi făcuse tot atâtă plăcere că îmi producă atunci aroma Tigărei englezesti pe care mă grăbise să o aprind. L-am poftit să-i săracă și plină de hăz.

Si dacă e nevoie să punem concluzii, e un spectacol frumos, curat. Nu te urmărește după ce ai plecat din teatru, și n-o să-ți ofere nici o problemă artistică, pentru meditațiile dumitale, ci sau fără oră fixă. Dar îi ajută să petrecă o seară agreabilă.

Cam acesta e și prietenul meu

și am fost incantat să-l primeșcă la mine. Cu gesturile lui largi și prispite mi-a aruncat depe masă, cu mâna stângă, fotografie fetii pe care o iubesc, iar

